

Levensmoeilijkheden

Ieder mens komt in zijn leven wel eens voor moeilijkheden. De geestelijk-gezonde mens zal daar als regel vrij gemakkelijk overheen komen. Hij zal deze moeilijkheden zien als beproevingen, die hij de baas moet worden. Lukt dit, dan komt men er sterker uit te voorschijn. De spanning kan echter zó groot worden, dat de boog het niet meer verdragen kan en breekt. Daarom komt het er op aan, zoals Fritz Künkel ons heeft voorgehouden, onze spanningsboog zo groot mogelijk te maken. Hetgeen wil zeggen, dat wij er naar moeten streven het innerlijk weerstandsvermogen, dat ons bestand maakt tegen teleurstellingen en tegenslagen, zoveel mogelijk te versterken, zodat wij een stootje verdragen kunnen. Wij kunnen dit opvatten als een soort sport: het mobiliseren van al onze krachten om niet het onderspit te delven in de worsteling met de moeilijkheden, waarmede wij in ons leven te maken krijgen.

Het merkwaardige is nu, dat deze worsteling in de eerste plaats van ons vraagt berusting in het onvermijdelijke. Het helpt niets of wij al in opstand komen tegen wat het Lot (met een hoofdletter) over ons heeft beschikt. Het kan ons alleen ontevreden maken en verbitteren. Ik ken verschillende mensen, die verzuurd zijn omdat zij al of niet vermeend onrecht, dat zij hebben ondergaan, niet kunnen verwerken of het met andere teleurstellingen in hun leven niet kunnen klaarspelen. Hun spanningsboog was niet groot genoeg. Dit betekent natuurlijk niet, dat wij alles maar over ons heen moeten laten komen. Zo lang er kans is een verandering ten gunste te bewerken, moeten wij daarvoor onze krachten inspannen. Maar als die kans er niet is of niet meer is, als wij staan voor het onvermijdelijke, zullen wij hebben te aanvaarden. Het enige gebed, dat de mens in zulke omstandigheden helpen kan, is het: niet mijn wil, maar uw wil geschiede.

* * *

Dit behoeft intussen weer niet te betekenen een volkomen passieve, wil-loze berusting. Wij komen in een nieuwe, dikwijls niet-verwachte situatie en wij moeten trachten ons zo goed mogelijk daarbij aan te passen. Dit vraagt inkeer tot onszelf. Wij moeten onszelf als het ware testen, ons afvragen, wat die tegenslag ons te zeggen heeft, nagaan, welke andere wegen voor ons open staan, wanneer een bepaalde weg versperd blijkt. Dan kan het zijn, dat wij nieuwe mogelijkheden ontdekken. Het leven biedt zo'n oneindige verscheidenheid van mogelijkheden, dat er bijna altijd wel weer een weg te vinden is. Zo kan men boven zijn moeilijkheden uitgroeien.

Laat mij trachten het met een voorbeeld duidelijk te maken. Wie gebrekkig wordt en zijn gewone werk niet meer kan doen, schiet er weinig mee op of hij zijn lot verwenst en gaat wrokken. Het resultaat zal zijn, dat hij niet alleen zijn eigen leven, maar ook dat van zijn omgeving vergalt. Niet veel beter maakt het, wie willoos berust en als een uitgedoofde kaars voortbestaat. De enige uitweg is, dat men probeert toch nog wat van zijn leven te maken. Men kan een hobby uitleven en anderen daarvan laten medegenieten. Men kan lezen en daarvan aan anderen mededeling doen. Men kan in ieder geval trachten zijn opgewektheid te bewaren, met zijn omgeving mee te leven, troost te geven in kleine verdrietelijkheden, wat wijze raad aan jongeren uit te delen. Het lijkt misschien wat schraal, maar het is ook denkbaar, dat men zo voor zijn naaste omgeving meer kan zijn dan in het normale drukke leven mogelijk is.

Het is een voorbeeld, dat met vele andere te vermeerderen is. Waarom het gaat, is, dat wij trachten ook onder drukkende omstandigheden te komen tot een stuk levensvervulling, dat ons de innerlijke vrede brengt, waaraan wij in dergelijke omstandigheden meer nog dan anders behoefte hebben.

Het zal echter duidelijk zijn, dat dit in vele gevallen een grote geestkracht vraagt, die menigeen zonder hulp van anderen niet kan opbrengen.

Ik denk aan de velen, wier spanningsboog te kort bleek en die tegen hun moeilijkheden en teleurstellingen niet op konden. Zij verliezen de levensmoed, raken verbitterd of slaan verkeerde paden in. Er zijn voorts geestelijk-defecten, die met twee linkerhanden in het leven staan. Er zijn de verwaarloosde kinderen, te jong nog om zelf hun weg te vinden. Er zijn de vereenzaamden, waaronder de bejaarden een belangrijke plaats innemen, die zich in het beweeglijke leven van onze tijd verloren voelen. Er zijn de ontwortelden, weggerukt uit de vertrouwde omgeving of zich vreemd voelend in een snel veranderende omgeving, die moeite hebben zich aan te passen. Daar zijn de gezinnen, geteisterd door ziekte van de huisvrouw, waar het normale gezinsleven in de war raakt. Deze allen hebben steun en hulp nodig van anderen om hun moeilijkheden de baas te worden. Maar het zal moeten zijn een verantwoorde steun, wil zij inderdaad effect hebben en niet meer kwaad dan goed doen.

Het is de vervulling van deze taak, die Humanitas, Vereniging voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag, zich ten doel gesteld heeft.

Het is vandaag juist 12½ jaar geleden, dat het besluit tot oprichting werd genomen. Wij mogen over de tot dusver bereikte resultaten dunkt mij, niet ontevreden zijn. Het ledental vertoont een constante stijging en heeft thans bijna de 12000 bereikt, waarbij nog komen ettelijke duizenden gezinnen, aangesloten bij plaatselijke gezinsverzorging. De vereniging heeft bijna 200 bezoldigde krachten in haar dienst, gezinsverzorgsters inbegrepen. Het totale jaarbudget beloopt omstreeks 1 miljoen gulden.

Wij kunnen zeggen, dat Humanitas wortel heeft geschoten. De eerste 10 jaren zijn gebruikt om een stevige organisatie op te bouwen. Er valt hier en daar natuurlijk nog wel iets te verbeteren; op het jaarlijks congres dat gisteren begon en vandaag wordt voortgezet komen enkele voorstellen aan de orde. Maar deze tasten de structuur van het bouwwerk niet aan. Onze voornaamste zorg is een verdere uitbreiding van het ledental, want deze is noodzakelijke voorwaarde voor een juiste vervulling van onze taak. Het werk dringt zich van alle kanten aan ons op, zó zeer, dat het ons dikwijls benauwt. Want gebrek aan geld en aan medewerkers remt de dringend noodzakelijke uitbreiding van het werk.

Dit is echter niet het enige probleem, dat ons bezighoudt. Daarnaast zullen wij ons hebben te verdiepen in de vraag, hoe wij het werk meer verantwoord kunnen aanpakken.

* *
*

Wij willen dit werk funderen op de grondslag van een humanistische mens- en wereldbeschouwing. Maar wat verstaan wij precies daaronder? M.a.w. waarin onderscheidt zich de wijze, waarop wij dit werk willen aanpakken, van de manier, waarop andere organisaties dit doen? Men verwachtte van mij op deze vragen thans geen afdoend antwoord. Een groot deel van ons congres zal aan deze vragen zijn gewijd. En verder dan een terreinverkenning denken wij ditmaal nog niet te komen.

Sommigen zullen in dit zoeken naar de juiste weg wellicht een bewijs zien voor de juistheid van hun stelling, dat de geestelijke fundering van Humanitas uitermate zwak is. En met een zekere zelfvoldoening wordt dan gewezen op de kerkelijke instellingen, waar men een vast fundament heeft in het geloof.

Zodanige grondslag missen wij inderdaad, maar dit wil niet zeggen dat wij op los zand bouwen.

Uitgangspunt is voor ons, dat wij de medemens, die in moeilijkheden verkeert, moeten tegemoetreden als oprecht vriend, met geen andere wens dan onze „cliënt” zo goed mogelijk te helpen. Daarvoor is in de eerste plaats nodig een zich liefdevol verdiepen in de aard der moeilijkheden, waarmede deze te worstelen heeft, en in de diepere oorzaken daarvan. Wij moeten er achter zien te komen, waar het hapert. Wij moeten de weg zien te vinden, die de „cliënt” in staat stelt zijn innerlijke weerstand te versterken en zijn spanningsboog te vergroten.

Mocht blijken dat er nog een laatste restje godsgeloof aanwezig is, dan zullen wij er natuurlijk niet aan denken dit aan te tasten. Integendeel: als het aanblazen van dit vonkje kan bijdragen tot het overwinnen van de moeilijkheden, mag die kans zeker niet verzuimd worden.

Maar wij achten het een onduidbare aantasting van de geestelijke vrijheid, als men de in nood verkerende medemens een bepaalde geloofsovertuiging wil opdringen. En wij achten het menselijk en sociaal onverantwoord, als men hen, die daarvan niet gediend zijn, dan maar in de kou wil laten staan.

Humanitas wil ieder helpen op de manier, die voor hem het meest aangewezen

is. Vindt de boodschap van het Evangelie in hem geen weerklank, dan zal een ander beroep op de diepere gevoelens gedaan moeten worden. Voor Humanitas ligt hier geen moeilijkheid. En het is juist daarom, dat wij haar de aangewezen instelling achten voor maatschappelijk werk onder de buitenkerkelijken, die als regel behoefte hebben dat men hun vrij en onbevangen tegemoetreedt. Wij willen de buitenkerkelijke helpen zijn eigen weg te vinden. Als algemene richtlijn zou ik daarbij — in aansluiting aan mijn in de aanvang gemaakte opmerkingen — willen geven, dat wij de hulpvragende moeten zien te brengen tot een bewust aanvaarden van de omstandigheden, waarin het Lot hem geplaatst heeft. Daarvan uitgaande, zal hij moeten trachten aan zijn leven nieuwe zin en inhoud te geven door te bouwen aan zichzelf en wat te zijn voor anderen. Dat zal niet altijd gemakkelijk zijn. Sommige mensen zijn zo ontstellend leeg en anderen kunnen zo moeilijk de goede weg vinden.

Oneindig geduld is dikwijls nodig om onder de dikke as van onverschilligheid en doffe wanhoop dat kleine vonkje te ontdekken van wat er nog aan wezenlijke belangstelling over bleef. Of om de snaar te raken, die het gedooft menselijk gevoel weer wakker roept. Nu eens zal door geestelijke passiviteit heen gebroken moeten worden, dan weer de sociale belangstelling moeten worden geprikkeld. Soms moet begrip gewekt worden, dat de mens bij brood alleen niet leven kan, een andermaal dat het niet goed is, als het gevoelsleven door het koele verstand wordt overwoekerd.

Maar in diepste wezen is het altijd weer een beroep op de tweeledige verantwoordelijkheid van de mens: een verantwoordelijkheid tegenover zichzelf, de plicht om te woekeren met de talenten, waarmede hij begiftigd is, en de verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschappen, waarvan hij deel uitmaakt.

Zo zien wij de grote lijnen wel duidelijk voor ons. Maar aan de verdere uitwerking van het schema valt nog wel het een en ander te doen.

Moge ons Congres daartoe een stimulerende bijdrage leveren.

Mr. Dr. J. IN 'T VELD.

EEN KOSTBAAR BEZIT

Prijs f 2.50

vormt de humanistische

WEEKKALENDER 1958

**Bestelt
tijdig!**

welke zijn waarde ontleent aan de
fraaie uitvoering en de opgenomen citaten
(gekozen door H. G. Cannegieter)

Reeds nu verkrijgbaar bij het **CENTRAAL BUREAU HUMANISTISCH VERBOND**
Oudegracht 152, Utrecht - Telefoon 030-10163 - Postrekening 304960